

İKİNCİ BÖLÜM KARAR

ÖZGE KAYA BAŞVURUSU

Başvuru Numarası	: 2014/11084
Karar Tarihi	: 1/2/2017
Başkan	: Engin YILDIRIM
Üyeler	: Celal Mümtaz AKINCI Muammer TOPAL M. Emin KUZ Recai AKYEL
Raportör	: Murat ŞEN
Başvurucu	: Özge KAYA
Vekili	: Av. Murat ALBAYRAK

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, kasten yaralama suçunun mağduru olarak katılınan ceza yargılamasında adil yargılanma hakkı kapsamında güvence altına alınan makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 8/7/2014 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

5. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

6. Başvurucu, doktor olarak çalıştığı hastanede bir doktorun kendisine vurduğu ve hakaret ettiği iddiasıyla 28/12/2004 tarihinde şikâyetçi olmuştur.

7. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı 24/7/2006 tarihli iddianame ile şüphelinin kasten yaralama ve hakaret suçlarından cezalandırılması istemiyle kamu davası açmıştır.

8. Ankara 16. Asliye Ceza Mahkemesi 2/6/2010 tarihli kararıyla sanığın hakaret suçundan beraatine, kasten yaralama suçuna teşebbüsten ise 9 ay 20 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına karar vermiştir.

9. Anılan kararın temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 3. Ceza Dairesi 8/2/2012 tarihli ilamıyla Mahkeme kararını bozmuştur. Bozma kararı üzerine yapılan yargılama neticesinde Ankara 16. Asliye Ceza Mahkemesi 3/7/2012 tarihli kararıyla kamu davasının zamanaşımı nedeniyle ortadan kaldırılmasına karar vermiştir.

10. Anılan kararın başvuru tarafından temyizi üzerine Yargıtay 3. Ceza Dairesi 21/5/2014 tarihli ilamıyla Mahkeme kararını düzelterek onamıştır. Karar 13/6/2014 tarihinde başvuru tarafından öğrenilmiştir.

11. Başvuru 8/7/2014 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

12. Mahkemenin 1/2/2017 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

13. Başvuru, kasten yaralama ve hakaret suçlarını işlediği iddiasıyla şikâyetçi olduğu sanık hakkında açılan ve katılan sıfatıyla yer aldığı kamu davasının makul sürede tamamlanmadığını, bu durumun adli makamların tutumundan kaynaklandığını belirterek Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür; ihlalin tespiti ve manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

B. Değerlendirme

14. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 45. maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre bireysel başvurunun incelenebilmesi için kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddia edilen hakkın Anayasa'da güvence altına alınmış olmasının yanı sıra Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Sözleşme) ve Türkiye'nin taraf olduğu Sözleşme'ye ek protokoller kapsamına da girmesi gerekir. Anayasa ve Sözleşme'nin ortak koruma alanı dışında kalan ve hak ihlali iddiasını içeren başvurular bireysel başvuru kapsamında değildir (*Onurhan Solmaz*, B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 18).

15. Sözleşme'nin 6. maddesinde, adil yargılanmaya ilişkin güvencelerin medeni hak ve yükümlülükler ile ilgili uyuşmazlıkların ve bir suç isnadının esasının karara bağlanması esnasında geçerli olduğu belirtilerek hakkın kapsamı bu konularla sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla bahsedilen hâller dışında kalan adil yargılanma hakkının ihlali iddiasına dayanan başvurular, Anayasa ve Sözleşme kapsamı dışında kalacağından bireysel başvuruya konu olamaz. Bir ceza davasında üçüncü kişilerin cezalandırılmasını talep eden mağdur, suçtan zarar gören, şikâyetçi veya katılan sıfatını haiz kişiler Sözleşme'nin 6. maddesinin koruma alanı dışındadır (*Onurhan Solmaz*, §§ 23, 24).

16. Bu kuralın istisnaları, ceza davasında medeni hak talebine imkân veren bir sistemin benimsenmiş olması veya ceza davası sonucunda verilen kararın hukuk davası açısından etkili ya da bağlayıcı olması hâlleridir (*Perez/Fransa*, B. No: 47287/99, 12/2/2004, § 70). 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ile ceza muhakemesinde şahsi hak iddiasında bulunma imkânı ortadan kalkmıştır. Bu nedenle bir ceza davasında mağdur, suçtan zarar gören, şikâyetçi veya katılan sıfatını haiz kişilerin yargılamanın uzun sürmesine ilişkin ihlal iddialarının adil yargılanma hakkı kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.

17. Somut olayda başvurunun adil yargılanma hakkı kapsamına girmediği anlaşılmaktadır.

18. Açıklanan nedenlerle başvurunun diğer kabul edilebilirlik koşulları yönünden incelenmeksizin *konu bakımından yetkisizlik* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

Celal Mümtaz AKINCI bu görüşe katılmamıştır.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurunun *konu bakımından yetkisizlik* nedeniyle **KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA**,

B. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde **BIRAKILMASINA** 1/2/2017 tarihinde Celal Mümtaz AKINCI'nın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Recai AKYEL

Başvuru Numarası : 2014/11084

Karar Tarihi : 1/2/2017

KARŞI OY GEREKÇESİ

1. Başvurucu, kasten yaralama ve hakaret suçlarını işlediği iddiasıyla şikâyetçi olduğu sanık hakkında açılan ve katılan sıfatıyla yer aldığı kamu davasının makul sürede tamamlanmadığını, bu durumun adli makamların tutumundan kaynaklandığını belirterek Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştü; ihlalin tespiti ile manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

2. Başvurucu, doktor olarak çalıştığı hastanede bir doktorun kendisine vurduğu ve hakaret ettiği iddiasıyla 28/12/2004 tarihinde şikâyetçi olmuştur.

3. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, 24/7/2006 tarihli iddianame ile şüphelinin kasten yaralama ve hakaret suçlarından cezalandırılması istemiyle kamu davası açmıştır.

4. Ankara 16. Asliye Ceza Mahkemesi 2/6/2010 tarihli kararıyla sanığın hakaret suçundan beraatine, kasten yaralama suçuna teşebbüsten ise 9 ay 20 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına karar vermiştir.

5. Anılan kararın temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 3. Ceza Dairesi, 8/2/2012 tarihli ilamıyla mahkeme kararını bozmuştur. Bozma kararı üzerine yapılan yargılama neticesinde Ankara 16. Asliye Ceza Mahkemesi, 3/7/2012 tarihli kararıyla kamu davasının zamanaşımı nedeniyle ortadan kaldırılmasına karar vermiştir.

6. Anılan kararın başvuru tarafından temyizi üzerine Yargıtay 3. Ceza Dairesi, 21/5/2014 tarihli ilamıyla mahkeme kararını düzelterek onamıştır. Karar, 13/6/2014 tarihinde başvuru tarafından öğrenilmiş, 8/7/2014 tarihinde de bireysel başvuruda bulunulmuştur.

7. Mahkememiz İkinci Bölüm çoğunluğunca, “30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 45. maddesinin (1) numaralı fıkrasına göre bireysel başvurunun incelenbilmesi için kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddia edilen hakkın Anayasa’da güvence altına alınmış olmasının yanı sıra Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Sözleşme) ve Türkiye’nin taraf olduğu Sözleşme’ye ek protokoller kapsamına da girmesi gerekir. Anayasa ve Sözleşme’nin ortak koruma alanı dışında kalan hak ihlali iddiasını içeren başvurular bireysel başvuru kapsamında değildir.

Sözleşme’nin 6. maddesinde, adil yargılanmaya ilişkin güvencelerin medeni hak ve yükümlülükler ile ilgili uyumsuzlukların ve bir suç isnadının esasının karara bağlanması esnasında geçerli olduğu belirtilerek hakkın kapsamı bu konularla sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla bahsedilen hâller dışında kalan adil yargılanma hakkının ihlali iddiasına dayanan başvurular, Anayasa ve Sözleşme kapsamı dışında kalacağından bireysel başvuruya konu olamaz. Bir ceza davasında üçüncü kişilerin cezalandırılmasını talep eden mağdur, suçtan zarar gören, şikâyetçi veya katılan sıfatını haiz kişiler Sözleşme’nin 6. maddesinin koruma alanı dışında kalmaktadır (*Onurhan Solmaz, B. No: 2012/1049, 26/3/2013, § 18, 23, 24*).”

Denilerek, başvurunun adil yargılanma hakkı kapsamına girmediğinden bahisle konu bakımından yetkisizlik nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA karar verilmiştir.

8. AİHS 6. maddesinde “adil yargılanmaya ilişkin güvencelerin medeni hak ve yükümlülükler ile ilgili uyumsuzlukların ve bir suç isnadının esasının karara bağlanması esnasında geçerli olduğu(nun).” Hükme bağlandığı bilinen bir kuraldır.

9. Bireysel başvuru hakkının dayanağı Anayasanın 148/3 maddesi, “**Herkes** Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir.” Hükmü ile “Adil Yargılanma Hakkı”nın ifade olduğu Anayasanın 36. maddesinin, “**Herkes**, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.” Hükmü birlikte değerlendirildiğinde “**HERKES**” in bireysel başvuru ve Adil Yargılanma hakkına sahip olduğu açıktır.

10. Özellikle makul süre şikâyetlerinde sözleşmenin 6. maddesinden hareketle “adil yargılanmaya ilişkin güvencelerin ..... bir suç isnadının esasının karara bağlanması esnasında geçerli olduğu belirtilerek hakkın kapsamı(nın) sınırlandırılması..” başka bir ifadeyle daraltılması yanlış algılamalara, önemli hak kayıplarına, hakkaniyetsizliklere neden olmaktadır. Başvuruda olduğu gibi bir haksız fiile maruz kalıp mağdur olan başvuru sahipleri, makul süre dışına çıkan soruşturma ve kavuşturma süreçleri sonucunda şüpheli/sanıkla ilgili, zamanaşımı sonucunda verilen “davanın ortadan kaldırılması” kararı ile bir kez daha mağdur olmakta, haksız fiile uğradıkları yetmezmiş gibi şüpheli/sanığın cezasız kalması sonucu bir kez daha yıkıma uğramaktadırlar. Dava zamanaşımı gibi sebeplerle ortadan kalkmasa bile davanın makul sürede sonuçlanmaması da mağdur/katılanın tekrar mağduriyetine neden olmaktadır.

11. Bireysel başvuruya konu mezkur şikayetin şüpheli /sanığının makul olmayan soruşturma ve kovuşturma süreci nedeniyle başvuruda bulunması halinde kendisinden bir anlamda “özür dilenerek” tazminat verilirken, mağdur-katılana ise “sen sözleşmenin 6. maddesi kapsamına girmiyorsun o yüzden senin başvurunla ilgili konu bakımından yetkisizim” denilerek başvuru hakkında kabul edilemezlik kararı vermek vicdanları rahatsız etmekte, hakkaniyete uygun düşmemektedir.

12. Makul süre şikayetlerinde, hukuk davalarında davacı – davalı ayrımı yapılmaksızın tazminat verilirken, ceza soruşturma ve kovuşturmalarında, şüpheli-sanığa tazminat verilip, (hatta bazen) aynı soruşturma veya kovuşturmanın şikayetçisine - katılanına tazminat vermemek, Anayasa Mahkemesinin “fail ve suçluları koruyup kollayan mahkeme” olduğu algısına da neden olmaktadır.

13. Bu algının yerleşmemesi, mahkemece şikayetçi/mağdur ile şüpheli/sanık yönlerinden makul süre nedeniyle bir ayırım yapılmadığı, her ikisinin de mahkeme nezdinde korunmaya değer haklarının olduğunun tespit ve teslimi amacıyla, Mahkememizin Sözleşmenin 6. maddesi yerine Anayasanın 36. maddesindeki “Adil Yargılanma Hakkı”nda ifade olunan “**HERKES**” ibaresinden hareketle, (genişletici bir yorumla) şikayetçi - katılanlar lehine bir içtihat geliştirerek, ceza soruşturma ve kovuşturmalarında makul süre şikayetlerinden dolayı, ihlalin tespiti ve talep halinde kendilerine tazminat ödenmesine karar vermesi, hakkaniyete uygun ve vicdanları rahatlatan bir karar olacaktır.

14. Sunulmaya çalışılan nedenlerle bölümümüzün çoğunluk görüşüne katılmadım.

Üye
Celal Mümtaz AKINCI